

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРЧУВАННЯ ТА ТОРГІВЛІ

ТОВАРОЗНАВСТВО КНИГИ

**Методичні вказівки та індивідуальні завдання
для виконання контрольних робіт**

для студентів заочної та денної форми навчання
факультету товарознавства і торговельного підприємництва
спеціальності «Товарознавство та експертиза в митній справі»

Харків,
2014

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ХДУХТ заборонено

Методичні вказівки та індивідуальні завдання для виконання контрольних робіт з дисципліни «Товарознавство книги» для студентів спеціальності «Товарознавство та експертиза в митній справі». 2013 рік – 30 с.

Розробники: Акмен В.О., ст. викл. кафедри товарознавства в митній справі.

Методичні вказівки та індивідуальні завдання затверджено на засіданні кафедри товарознавства в митній справі
Протокол від «___» _____ 2013 року № ___

Завідувач кафедри товарознавства в митній справі

_____ (_____)
(підпис) (Головко М.П.)
(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету товарознавства та торговельного підприємництва

Протокол від «___» _____ 2013 року № ___

Голова _____ (Упатова О.І.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Товарознавство книги» містить матеріал, який науково обґрунтовує завдання, виховує практичні уміння і навички професійної діяльності майбутнього товарознавця експерта. Вивчається дисципліна студентами спеціальності «Товарознавство та експертиза в митній справі» в якості вибіркової дисципліни циклу професійної підготовки фахівців.

Створення нових або аргументоване застосування існуючих методик визначення якості та споживчих властивостей книжкових товарів, відбір та систематизація інформації про оцінку книг як ринкового товару, надання компетентного коментаря – все це види діяльності фахівців зі знанням товарознавства книжкових товарів. Крім того, сучасні спеціалісти відіграють ключову роль у розробці сучасних науково-практичних критеріїв ідентифікації як сукупної якості книжкових товарів, так і окремих їх ознак.

Оскільки система навчання в вищій школі це багатогранний процес, який складається з цілого ряду взаємопов'язаних елементів навчання, до одного з основних елементів системи слід відносити всебічний контроль знань. Аналіз вірності виконання контрольних (індивідуальних) робіт входить до основних складових цього контролю. Приділення уваги виконанню контрольних робіт студентами викликано не тільки бажанням визначити ступінь їх підготовки, а також поглибити та систематизувати набуті знання, що необхідно для удосконалення всієї системи фахової підготовки.

Мета даної методичної розробки – розвинути у фахівців навички самостійного пошуку навчального матеріалу та застосування його при вирішенні практичних завдань стосовно визначення наявності дефектів книги, відповідності оформлення, видів та розмірів застосованих шрифтів, якості друку та графічних зображень тощо. Це закріпить набутий комплекс знань, вмій та навичок, які необхідні для професійної праці з книжковими товарами в умовах ринку в різних галузях, так як у сферу діяльності випускників спеціальності входять відношення, пов'язані з управлінням асортиментом, якістю та конкурентоспроможністю книг для досягнення комерційного успіху при роботі з відчизняними та імпортованими книжковими товарами.

Зміст представлених завдань з курсу визначено з урахуванням попереднього вивчення та отримання слухачами знань при засвоєнні таких курсів як : „Товарознавство пакувальних матеріалів та тари”, „Естетика товарів та дизайн”, „Маркетинг”, „Статистика ринку товарів та послуг”, „Експертиза товарів”, „Комерційна діяльність” та ін.

Для досягнення мети навчальної дисципліни передбачається рішення наступних завдань:

- вивчення основоположних характеристик, які визначають якість книжкових товарів та методів її оцінки;
- придбання навичок правильно систематизувати різноманітні види книжкових видань шляхом раціонального застосування знань стосовно їх методів виробництва, застосованих видів друку, шрифтів та ілюстративного оформлення;
- навчитись методам оцінювати наявності прямих та скритих дефектів;

- вивчення матеріалів та методів оздоблення, що застосовувались у стародавні часи для виготовлення книги;
- вивчення сучасних способів друку, структурних елементів оформлення книги та порядку присвоєння.

I. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Методичні вказівки та індивідуальні завдання для виконання контрольних робіт з курсу «Товарознавство книги» сприяють поглибленню знань студентів та розширенню їх світогляду; надають студентам допомогу в засвоєнні навчального матеріалу дисципліни при подальшій підготовці до занять та опрацюванні лекційного курсу. Крім цього, виконання контрольних робіт, з курсу дисципліни, передбачено згідно до затверджених навчальних планів зі спеціальності «Товарознавство та експертиза в митній справі».

Виконання контрольної роботи студентами заочного відділення – це один з видів навчання, що відбувається без викладача, на відміну від аудиторних занять, але викладачем чітко регламентується її обсяг і зміст, здійснюється безпосереднє керівництво та визначаються методи контролю.

Контрольні завдання, що містяться у межах даних методичних матеріалів розроблено для студентів заочного відділення, але можуть бути видані у якості індивідуальних завдань для студентів денного відділення.

При вивченні дисципліни „Товарознавство книги” студенти оволодівають елементами системної характеристики основних структурних елементів товарознавства книги. Для цього розроблено ряд контрольних завдань, що складаються з двох тематичних питань і одного практичного завдання.

Студент обирає номер свого контрольного завдання відповідно до номеру по списку у журналі контролю відвідання занять студентами академічних груп

У контрольних завданнях, до вказаного навчального курсу, проведено зіставлення питань у варіанти таким чином, щоб у студента склалось більш глибоке уявлення про цілісність та системність характеру товарознавства книжкової продукції, його єдності та комплектності. Питання і завдання, які складають зміст контрольних завдань згруповані за різними тематичними розділами, серед яких студент повинен зорієнтуватись і надати відповідь в логічній послідовності.

Для вдалого розкриття тематичного питання на початку слід проаналізувати літературні джерела та визначитись, які з них доцільно використовувати. Далі скласти план послідовності надання відповіді. Рекомендується опанувати ряд термінів та їх визначень, що зустрічаються за тематикою питання, та для кращого запам'ятовування надати їх письмово.

При розв'язанні завдань студентам слід використовувати нормативні акти різних галузей законодавства, які представлені в навчальному курсі, але лише в тій мірі, в якій вони пов'язані з даним завданням.

Для полегшення пошуку матеріалу, у запропонованих методичних вказівках, надано посилання на основні положення авторських праць та врахована низка робіт різних авторів з друкарства, а також власний досвід викладення курсу „Товарознавство книги”, (інформація розташована у переліку літературних джерел).

У процесі вирішення контрольних завдань студент зобов'язаний:

- вивчити за рекомендованою літературою та конспектом лекцій теоретичні питання, визначені до кожної теми курсу;

- у зошиті для занять виконати запропоновані завдання;
- розібратися в особливостях визначення рівнів цінності творів мистецтва;
- вивчити та законспектувати характеристику основних понять до наданих питань.

Якщо студент під час самостійного вивчення теми та підготовки контрольної роботи не зміг виконати те чи інше завдання, або у нього виникли додаткові питання і труднощі за матеріалами теми, він повинен звернутися до викладача за консультацією.

Методичні вказівки, крім варіантів завдань, містять перелік план основних питань, що підлягають вивченню під час самостійної підготовки кожної теми з курсу дисципліни, список рекомендованих літературних джерел для більш детального розуміння дисципліни, однак студенти також повинні стежити за появою нових видань, змінами у діючих нормативних та законодавчих актах.

Основні навички, якими повинен оволодіти студент під час виконання контрольних завдань:

- проводити відповідний аналіз літературних джерел (періодичних видань, нормативної документації, патентної інформації, навчальних підручників та посібників та інших) та обирати ту інформацію, що найбільш чітко та доступно розкриває сутність поставленого тематичного питання;

- навчитись будувати відповідь на тематичні питання послідовно, логічно, минуючи загальні історично-літературні відступи від суті питання;

- формувати самостійно висновки після надання відповіді на тематичне питання;

- Чітко визначати кінцеву мету рішення практичного завдання та необхідні літературні джерела, що допоможуть при його розв'язанні;

- протягом розв'язання практичного завдання навчитись послідовно надавати посилання на формули, нормативні документи, законодавчі акти тощо;

- навчитись кожний крок при вирішенні завдання вдало супроводжувати поясненнями;

- навчитись аналізувати результати практичного завдання і формувати висновки стосовно якості і можливості продажу аналізованих книжкових товарів.

Контрольна робота вважається виконаною, якщо викладач зарахував її результати. Отримання позитивної оцінки за виконання контрольної роботи є необхідним для отримання допуску до складання іспиту.

2. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Кожний студент повинен дотримуватись загальних вимог до оформлення контрольної роботи.

Оформлювати контрольну роботу слід письмово (своєю рукою) у зошиті з 12, 18 чи 24 аркушів.

На титульній сторінці зошита вказується:

- назва навчальної дисципліни;

- номер академічної групи;
- варіант завдання;
- Ф.І.Б. студента;
- Ф.І.Б., вчене звання та посада викладача, який перевіряє контрольну роботу.

Перелік тематичних питань та зміст практичного завдання рекомендується надавати за такі способи:

- на першому аркуші у зошиті вказуються номери питань та надається їх зміст, нижче описується текст контрольного завдання;
- на першому аркуші вказувати номер питання (завдання), його зміст та через строку починати відповідь; потім вказувати наступний номер питання чи завдання, його зміст і давати відповідь і так далі.

Для кращого розмежування відповідей, кожне завдання повинно починатись з нового аркуша. Відповіді дозволяється розташовувати непослідовно, але з обов'язковим посиланням на нумерацію питань.

Після питання доцільно розташувати план надання відповіді, а також ряд ключових слів та термінів з їх коротким визначенням (це допомагає глибше осмислити суть питання та сприяє розвитку логічності при наданні відповіді). Після чого починати логічно вистроювати саму відповідь на тематичне питання.

Стосовно практичного завдання, рекомендується на початку його виконання вказати нормативні документи, накази, закони тощо, якими студент користувався при розв'язанні завдання.

Висновки до кожного з питань та до завдання повинні надаватись з нової строки і супроводжуватись написом «Висновок».

Приклад надання відповідей на тематичне питання.

Тематичне питання № 1. Коротко опишіть операцію «Зіштовхування листів, зошитів і інших напівфабрикатів», що проводиться при виготовленні книги. Зупиніть увагу на вимогах до якості зіштовхування листів і зошитів.

План

1. Призначення операції «Зіштовхування напівфабрикатів для виготовлення книги»
2. Чинники, що впливають на процес «зіштовхування».
3. Нормативна документація, де регламентуються параметри якості
4. Опис вимог до якості зіштовхнутих листів та зошитів
5. Висновки

Ключові слова:

Зошит – є складовою частиною книги і утворюється з надрукованих листів визначеного формату; число сторінок у книжковому зошиті залежить від обраної долі паперового листа або, інакше кажучи, від того, скільки разів і в якій послідовності буде зігнутий (складений) паперовий лист для отримання зошита (такі зошити містять у собі 16 або 32, рідше 8, 12, 24 сторінки).

Лист – складова частина кожного блоку зошитів і відповідно всієї книги

Великі листи, після висихання фарби, йдуть на фальцювання – де їх

згинають в один або кілька разів і формують зошити, потім на добірку – де кожен сфальцований зошит підбирають з іншими, що продовжують свій відлік сторінок. Зошити збираються в книги.

Зошити шиють нитками або дротом і вставляють у палітурку. Або збирають в книжковий блок, фрезерують, піддають операції зіштовхування і вклеюють в обкладинку, яка обирається відповідно до типу книжки.

Фальцування – процес згинання паперових листів для отримання книжкових зошитів.

Оцінка якості – систематичний аналіз того, наскільки одиниця продукції здатна відповідати певним вимогам до якості.

Стопа – одиниця для відлічування листового паперу. Так прийнято листовий папір відлічувати стопами по 1000 листів або напівстопами по 500 листів, після чого його заклеюють в щільний папір і складають в кіпи вагою до 100 кг.

Палітурний матеріал – матеріали для зовнішнього оформлення книги: палітурні картони, палітурно-обгортковий і форзацний папір, палітурні тканини і їх замітники, палітурні клеї, Палітурний ледерин (нагадує шкіру) тощо. В палітурку (обкладинку) закладаються листи книги, тобто книжковий блок

Відповідь

Операція зіштовхування призначається для вирівнювання в стопі країв листів паперу, картону, тканини, напівфабрикатів (зокрема зошитів), і готової продукції по двох взаємно-перпендикулярним сторонам.

При зіштовхуванні між листами, зошитами, блоками, виробами утворюються повітряні прошарки, із-за яких при ударах об гладку поверхню відбувається зрушення листів, зошитів і інших напівфабрикатів щодо один одного. На величину цього зрушення також впливає товщина паперу, зошитів і інших напівфабрикатів, а також коефіцієнт тертя між відповідними поверхнями. Порушення точності зіштовхування і розрізання листів приводить до браку книжкових видань, тобто якість зіштовхування безпосередньо впливає на якість готової продукції.

Допуски на відхилення і варіації зіштовхування визначаються відповідно до останньої редакції ГОСТ'а 5773-90 «Издания книжные и журнальные. Форматы» та ОСТ'а 29.124-94 «Издания книжные. Общие технические условия».

Вимоги до якості зіштовхування листів і зошитів:

- у зіштовхнутій стопі краю листів, зошитів і інших напівфабрикатів повинні лежати в одній площині;
- всі листи, зошити і інші напівфабрикати в стопі повинні бути орієнтовані строго однаково;
- краї стопи (після обрізання) не повинні мати механічних пошкоджень і забруднень.

У таблиці 1 вказано ряд операцій, що входять до процесу зіштовхування листів, зошитів і інших напівфабрикатів та наведено граничні відхилення, що допускаються при їх проведенні.

Таблиця 1 – Граничні відхилення при зіштовхуванні, (мм)

Для підрізування кромки і / або розрізанню на частини стопи паперу перед друком	2,0
Для відтисків при розрізанні стопи на частини перед фальцюванням	1,5
Для відтисків при розрізанні стопи на готові вироби або деталі (листівки, обкладинки, суперобкладинки і т.п.)	1,0
Для підрізування кромки і / або розрізання стопи палітурного матеріалу на заготовки	2,5
Для обрізання стопи видань в обкладинці з трьох сторін	1,0
Для укладання зошитів після фальцювання або приклеювання в стопи для транспортування (для робіт, що «привезли»)	1,0
Для підготовки комплектів при збиранні в стопи для транспортування (для робіт по перевезенню)	0,5

Висновок: Вивчений матеріал свідчить, що операція по зіштовхуванню листів, зошитів і інших напівфабрикатів впливає на естетичний вигляд майбутньої книги, у зв'язку з чим нормуються граничні відхилення при зіштовхуванні.

Приклад надання відповідей на практичне завдання.

Зміст практичного завдання

До відділу якості, що знаходиться на поліграфічному підприємстві НВП «Манускрипт» для виготовлення книг завезли друкувальний папір №3 марки А машинної гладкості без введення без оптичного відбілювача. Папір було досліджено за показником вологості, який визначено на рівні 7,9% та проведено розрахунок середньої розривної довжини за двома напрямками. Довжина випробного зразка між затискачами (li), взятого для досліджень складає 280мм, ширина (W)– 15мм. При проведенні досліджень якості паперу було встановлено, що маса 1м² (g) становить 60 г/м², щільність – 0,80 г/см³; зусилля, що необхідно прикласти для руйнування складає (F)20 Н;

Опишіть як відбувається підготовка зразків для досліджень. Розрахуйте середню розривну довжину (L_v) паперу та опишіть відповідність вказаного паперу вимогам ГОСТ 9095. Укажіть, нормовану величину показника «білісність» для даного виду паперу.

Відповідь

Для виконання завдання ми будемо користуватись ДСТУ 2334-94 (ГОСТ ИСО 1924/1-96) «Визначення міцності паперу під час розтягування», ГОСТ 9095 «Бумага для печати типографская. Технические условия»

Формула для розрахунку розривної довжини L_v

$$L_v = \frac{1}{9,8} \times \frac{S}{g} \times 10^3$$

1Н·м/г - індекс міцності при розтягуванні

Для розрахунку необхідно знайти невідоме значення показника S, яке розраховуємо за формулою :

$$S = F/W = 20\text{Н} / 15\text{мм} = 1,33 \text{ Н/мм} = 1,13 \times 10^3 \text{ Н/м}$$

$$L_B = \frac{1}{9,8 \cdot (\text{Н} \cdot \text{м}^2 / \text{т})} \times \frac{1,33 \cdot 10^3 \text{ Н/м}}{60 \text{ г/м}^2} \times 10^3 = 2261\text{м}$$

(Сірим помічена розмірність скорочується)

Білістність паперу №2 А, без оптичного відбілювача за ГОСТ 9095 повинна становити 74-77%.

Висновок: Розрахована середня розривна довжина (L_B) становить 2 261м, що відповідає ГОСТ 9095, згідно до якого середня розривна довжина (L_B) друкувального папіру №3 марки А машинної гладкості без введення без оптичного відбілювача повинна складати не менше 2200м. Однак папір не відповідає вимогам ГОСТ 9095 (п.1.3.13) за показником вологості, яка повинна бути $6 \pm 1\%$, а досліджена вологість становить 7,9%. Це буде впливати на якість нанесення друкувальної фарби, яка при підвищенні вологості може плинати та довше висихати.

3. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ТА ОЦІНЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Результати відповідей на тематичні питання та практичне завдання у контрольній роботі оцінюються на "Відмінно", "Добре", "Задовільно" (при виставленні цих оцінок контрольна робота вважається зарахованою), і "Незадовільно" (ця оцінка свідчить про необхідність доопрацювання контрольної роботи, при цьому на розсуд викладача може бути надано інший варіант контрольної роботи). Відповідно до отриманої оцінки, студент має можливість підвищити суму балів, що виставляється йому за результатами модульного контролю (максимальна кількість балів за результатами контрольної роботи може складати 9 балів; мінімальна – 3 бали).

Критерії оцінки знань за надання відповіді на кожне з тематичних питань:

- оцінка „відмінно” (до модульної оцінки додається 3 бали) ставиться за умови, якщо студент вірно вказав ключові слова та їх визначення, логічно вистроїв відповідь, визначив закономірність та послідовність надання основних критеріїв, що розкривають сутність питання, мова і застосовані оберти є зрозумілими для звичайного споживача, відсутні нерозкриті терміни, зроблений висновок витікає з наданого матеріалу і є лаконічним його завершенням; при відповіді на усні запитання студент показує добре володіння матеріалом, не тіряється, може кваліфіковано надати пояснення як на теоретичні питання так і стосовно символів у формулах (при відсутності чіткої відповіді на усні запитання оцінку може бути знижено навіть до «задовільно»);

- оцінка „добре” (до модульної оцінки додається 2 бали) ставиться, якщо студент вірно вказав ключові слова та їх визначення, надав повну відповідь, але відчувається недостатність логічного мислення та послідовності викладання матеріалу; при цьому мова і застосовані оберти повинні бути зрозумілими для звичайного споживача, а зроблений висновок лаконічно завершує надану

відповідь; при відповіді на додаткові усні запитання (за темою роботи) студент добре володіє матеріалом, кваліфіковано надає пояснення, допускається незначна розгубленість (при відсутності чіткої відповіді на усні запитання оцінку може бути знижено до «задовільно»);

- оцінка „задовільно” (до модульної оцінки додається 1 бал) ставиться, якщо студент вірно вказав ключові слова та їх визначення, повнота його відповіді складає не менше 70% від необхідного обсягу опрацювання матеріалу, спостерігається невелика у закономірності та послідовності викладення матеріалу, сутність основних питань розкрита, але недостатньо повно; при цьому мова і застосовані оберти є достатньо зрозумілими для звичайного споживача, відсутні нерозкриті терміни, висновок витікає з наданого матеріалу, але не є лаконічним; при відповіді на додаткові усні запитання (за темою роботи) студент надає неповні, але вірні пояснення, при цьому спостерігається невпевненість у відповідях; навпаки якщо студент при відповіді на усні запитання показує свою освіченість і добре володіння матеріалом оцінку може бути підвищено;

- оцінка „не задовільно” (результати не зараховуються) ставиться, якщо студент вірно вказав ключові слова та їх визначення, але повнота його відповіді складає менше 70% від необхідного обсягу опрацювання матеріалу, закономірність та послідовність викладення матеріалу відсутня, сутність основних питань розкрита недостатньо, мова і застосовані оберти не свідчать про необхідну кваліфікацію студента, є нерозкриті терміни, висновок не є лаконічним, у ході усної відповіді студент плутається у визначеннях; при цьому якщо на усні запитання студент може надати вірні лаконічні пояснення, і достатньо впевнено їх аргументувати, результати контрольної роботи можуть бути зараховані;

Критерій оцінки знань за рішення практичного завдання до контрольної роботи:

- оцінці „відмінно” (до модульної оцінки додається 3 бали) відповідає виявлення всебічного системного і глибокого знання програмного матеріалу; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками, передбаченими програмою дисципліни; вміння використовувати їх для розв'язання ситуаційних задач; виявлення творчих здібностей у розумінні, викладанні і використанні навчально - програмного матеріалу; якісному оформленні висновків;

- оцінка „добре”(до модульної оцінки додається 2 бали) ставиться за аналогією до вимог оцінки „відмінно”, але допускаються незначні помилки при розв'язанні ситуаційних задач, що частково впливає на кінцевий результат, або при недостатньо обґрунтованих висновках;

- оцінка „задовільно” (до модульної оцінки додається 1 бал) ставиться при умові, що завдання виконано методично вірно, але допущені помилки в проведенні розрахунків показників, існують відхилення в послідовності виконання завдання, висновки носять поверховий вигляд або зовсім відсутні;

- оцінка „не задовільно” (результати не зараховуються) ставиться студентові, що не вміє розв'язувати ситуаційні завдання, проводити розрахунки,

а також наводить невірні висновки, які зроблені по підсумках виконання завдання.

Загальна оцінка складається з суми оцінок (балів) за усі види роботи згідно виданому варіанту. У разі отримання незадовільної оцінки за одним з видів роботи, контрольна робота вважається незарахованою.

За проханням студента викладач може дозволити підготувати тільки план відповіді на тематичне питання та план рішення практичного завдання. У цьому випадку передбачається, що студент усно відповідає не тільки на додаткові запитання (за темою роботи), а й надає повну детальну відповідь з формуванням висновків за всіма видами роботи запропонованими у контрольній роботі згідно його варіанту за списком академічної групи. Оцінення відбувається аналогічно до вищенаведених норм.

4. ПЛАН ОСНОВНИХ ПИТАНЬ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ САМОСТІЙНОМУ ВИВЧЕННЮ ПРИ ПІДГОТОВЦІ КОЖНОЇ ТЕМИ З КУРСУ ДИСЦИПЛІНИ «ТОВАРОЗНАВСТВО КНИГИ»

Модуль 1. Структура, оформлення та виробництво книги та книжкових товарів

Тема 1.1 Мета, завдання курсу «Товарознавство книги», загальні положення товарознавства книг. Стан книжкового ринку, перспективи його розвитку та нормативно-правове забезпечення в Україні

1. Роль книги, як джерела знань у житті людини.
2. Історія розвитку перших друкарень.
3. Історія виникнення і розвитку товарознавства книги
4. Стан книжкового ринку в Україні.
5. Нормативно-правове забезпечення видавничої справи в Україні
6. Мета, завдання курсу «Товарознавство книги»
7. Підходи до оцінки товарознавчих властивостей книжкових товарів

Література: [1, 2, 8, 11, 14, 27, 33]

Тема 1.2 Формати книжкових видань, конструктивні елементи книги, шрифти та їх характеристика, типи тексту, ілюстрації та елементи декоративного оформлення, вимоги до їх якості

1. Ознайомлення з рядом елементів оформлення книжних товарів: формат книги, шрифт, що використовується для друку тексту, визначена побудова тексту, ілюстрації, побудова титульного аркуша та сторінок, обкладинки та палітурки видання.

2. Основні формати листового паперу. Види форматів у друкованих виданнях.

3. Що являє собою типографський шрифт.

4. Графічні елементи шрифту. Різниця шрифтів за графічними елементами, з яких складаються знаки шрифту.

5. Шрифтові гарнітури.

6. Характеристика та графічні ознаки основних груп та шостої додаткової групи шрифтів.

7. Характеристика шрифтів за призначенням. Удобочитаємість.
8. Кегль, як ознака, що відрізняє шрифти. Як вірно обрати розмір (кегль) шрифта?
9. Текст: основний та додатковий, простий та складний.
10. Віршований текст. Розподіл віршів за їх побудовою на рівностопні, різностопні та вільного типу.
11. Драматичний текст та його складові.
12. Вимоги до оформлення таблиць та формул у книзі.
13. Бібліографічний текст. Словарний і енциклопедичний тексти.
14. Види ілюстрацій, що застосовуються у книжних виданнях, їх призначення і характеристика залежно від місця у друкованому виданні та тематики.
15. Елементи декоративного оформлення: орнаментальні рамки, орнаментальний фон, геометричний орнамент, природний орнамент, орнамент-символ чи емблема.

Тема 1.3 Характеристика, типи тексту і заголовків. Оформлення палітурки, титульного аркуша та довідкових елементів, вимоги до їх якості

1. Основні і додаткові тексти.
2. Види виділень в тексті та їх основна мета.
3. Характеристика складних текстів.
4. Титульний аркуш, що він собою являє, обов'язкові та додаткові елементи його оформлення.
5. Спуск (незапечатаний білий простір зверху смуги), його призначення та розмір.
6. Рядова сторінка (розміщення ілюстрацій, тексту), кінцева сторінка, сторінки із змістом та вихідними видавничими даними.
7. Справочні елементи книги, що до них відносять?
8. Застосування показчиків та їх види.
9. Видавницька анотація, додатки, їх призначення.
10. Довідково-допоміжні елементи книги, їх характеристика.
11. Обкладинка та палітурка, як елементи зовнішнього образу книги
12. Елементи декоративного оформлення (ілюстративні, декоративні, шрифтові, комбіновані обкладинки)
13. Форзац, як елемент, що додає міцності книгам; його види (каптал тощо).
Література: [1, 3, 4, 8, 17. 18, 24, 43, 44, 48-55]

Тема 1.4 Матеріали для виробництва книжних товарів, характеристика друкарських паперів та фарб

1. Перші матеріали, що застосовувались людиною для передання та закріплення мови.
2. Перші книги. Виникнення фарб та палітурних матеріалів, їх розвиток.
3. Характеристика сучасного друкувального паперу, сировина для його виробництва.
4. Два основних способи виробництва целюлози.

5. Основні властивості паперу та їх вплив на показники якості.
6. Основні класи та групи друкувального паперу.
7. Друкувальні фарби та їх склад. Виробництво друкувальних фарб.
8. Зв'язуючі речовини: оліфи з натуральної олії, штучні оліфи, синтетичні оліфи, що висихають та штучні невисихаючі оліфи (фірніси). Їх властивості, принцип дії при застосуванні.
9. Три основні види друкувальних фарб. Їх характеристика, принципи складання та застосування.
10. Матеріали для зовнішнього оформлення книги та їх основна роль, вимоги до якості.
11. Обкладинковий та форзацний папір. Із яких матеріалів виготовляються.
12. Палітурні тканини, штучна замша, полімери, як нові види палітурного матеріалу. Їх призначення.
13. Палітурні клеї, їх основне призначення. Характеристика натуральних та синтетичних палітурних клеїв.

Література: [1, 2, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 16, 19, 33, 36, 37, 43, 44, 48-51, 52]

Тема 1.5 Загальні поняття про виробництво книги: поліграфія та види друку; брошуровочно-палітурні процеси; класифікація та характеристика різних типів видань (тираж, обсяг видання).

1. Етапи виробництва книги (виготовлення форми, друк, роботи по виготовленню книги).
2. Друкувальна форма, елементи, з яких вона складається.
3. Характеристика основних видів друку: високий друк, площинний друк, глибинний друк.
4. Високий друк. Опис основних процесів високого друку.
5. Площинний друк, його визначення. Характеристика видів площинного друку: літографічний і офсетний друк.
6. Фототіпія, як особливий вид площинного друку.
7. Характеристика літографічних та офсетних машин, що застосовуються у площинному друці. Схема друку на офсетній машині.
8. Глибокий (глибинний) друк, його визначення та де він застосовується.
9. Офорт, як основний засіб отримання заглиблених елементів у ручній формі глибинного друку шляхом хімічної обробки.
10. Друк у глибинному друці: на спеціальних ротаційних листових та ролевих машинах. Принцип дії машини та здійснення друку.
11. Принципи розрізнення способів друку у готовому друкованому виданні.
12. Брошуровочно-палітурні процеси, їх значення та опис.
13. Процес підготовки книжкового блоку для вставки у палітурну кришку, основні операції.
14. Типи форзаців (приклеїні з кантом, прошивні, прошивні з фальчиком), їх зовнішній вигляд та відмінні ознаки.
15. Що являє собою «каптал», його призначення.
16. Корінець книжкового блоку, схема коренців.
17. Палітурні процеси, порядок їх здійснення

18. Класифікація асортименту книжкової продукції за тематичною ознакою та за типами видання.

19. Характеристика особливостей художньої літератури.

20. Класифікація книг за ознакою принадності до відповідної галузі знань.

21. Характеристика груп книжкової продукції за цільвим призначення, тематиці та почитацькій установці.

22. Тираж книги, обсяг книги.

23. Обліково-видавничі та друковані аркуші. Порядок визначення ціни на книгу (залежність від номіналу за один видавничий аркуш, тиражу видання, літературного підрозділу, особливостей оформлення).

Література: [1, 5-7, 9, 11, 14, 16, 19, 25, 33-35, 39, 41-43, 45-47, 55].

Модуль 2. Апарат видання. Товарознавчі аспекти формування якості книги при виготовленні та зберіганні. Традиції сучасного мистецтва книги

Тема 2.1 Апарат видання, формування та структура УДК, ББК, ISBN

1. Апарат виданн та його структура.

2. Що відносять до довідково-допоміжного апарату?

3. Елементи вихідних відомостей (основні та додаткові). Елементи пояснювального характеру. Бібліографічні відомості.

4. Характеристика, принципи побудови та вимоги до формування УДК. Її призначення.

5. Спеціальний визначник. Принцип єдиного підрозділу усередині основних розділів.

6. Характеристика структурита вимоги до формування ББК. Структура видань таблиць ББК

7. Сутність і призначення блоку ISBN.

8. Характеристика та вимоги до формування ISBN, порядок присвоєння.

9. Значення контрольної цифри ISBN, методи обчислення контрольної цифри.

10. Порядок надання та відповідальність щодо використання ISBN:

Література: [1, 3, 5, 12, 17, 24, 25, 41]

Тема 2.2 Соціальні, функціональні, ергономічні, естетичні властивості книг, їх надійність, технічний контроль в системі управління якістю та особливості розповсюдження книжкових товарів

1. Соціальна сутність книги, показники соціального призначення.

2. Функціональні властивості книг (основні і загальні).

3. Ергономічні властивості книжки. Номенклатура основних ергономічних властивостей книг

4. Естетичні властивості книг. Основні ознаки, що обумовлюють естетичні властивості.

5. Надійність книжкових видань (довговічність і ремонтпридатність).

6. Характеристика основних вимог до технічного контролю в системі управління якістю на кожному етапі виробництва книги.

7. Характеристика основних об'єктів технічного контролю на поліграфічних

підприємствах.

8. Види контролю у поліграфічному виробництві: розрахунковий, вимірник, експертний, соціологічний (лабораторні).

9. Особливості розповсюдження окремих видів видань.

10. Підписні видання: їх переваги та недоліки. Букіністична та антикварна література.

Література: [1, 2, 11, 12, 15, 21, 22, 26, 27, 33, 36, 37].

Тема 2.3 Експертиза кількості та якості книжкових товарів, облік і аналіз браку книжкової продукції, виявлення основних дефектів. Пакування, маркування, транспортування та зберігання книжкових товарів.

1. Експертиза кількості та якості книжкових товарів.

2. Послідовність проведення експертизи виконання основних елементів внутрішнього та зовнішнього оформлення книжкової продукції.

3. Послідовність проведення експертизи видавничо-поліграфічного оформлення та поліграфічного виконання книжкової продукції.

4. Брак в поліграфії. Види браку (внутрішній та зовнішній, виправний та невиправний брак).

5. Норма якісного друку (3-5% браку).

6. Види дефектів, що приводять до спотворення або втрати інформації, до повної втрати товарного виду видання або утрудняють його використання за призначенням. Вид дефекту «мурашки».

7. Забезпечення можливості відслідкувати походження матеріалів та комплектуючих, як можливість своєчасного виявлення проблеми у виробництві.

8. Ранжирування браку по значущості (залежно від суми витрат).

9. Основні стандарти якості, які використовуються при відвантаженні, прийманні та виявленні браку книжкових товарів.

10. Складання додатків до договорів, де характеризується якість відвантажених книжкових товарів.

11. Приймання книжкової продукції.

12. Порядок проведення виборки від партії книжок.

13. Характеристика основних способів виявлення неякісних книжкових товарів.

14. Характеристика умов для зберігання книжкових товарів. Фактори, що негативно впливають на якість книжкових товарів при зберіганні.

15. Характеристика основних способів пакування книжкових товарів.

16. Порядок укладання книг. Роль упаковки при перевезенні книжних товарів.

17. Пакування при відправці книг поштою.

18. Маркування типографської пачки книжок. Маркування кожного пакувального місця.

Література: [1, 3, 5, 8, 11, 33, 36, 39, 41, 45-48]

Тема 2.4 Дефекти друку, їх причини і усунення. Товарознавчі аспекти формування якості книги на етапах виробництва.

1. Порядок усунення дефектів друку, що найбільш часто зустрічаються.
2. Дефекти друку, їх причини і усунення.
3. Товарознавчі аспекти формування якості книги протягом операції зіштовхування листів і зошитів: призначення операції, граничні відхилення при зіштовхуванні.
4. Вимоги до якості протягом розрізання і підрізування листів і напівфабрикатів.
5. Вимоги до якості при здійсненні операцій фальцовки аркушів.
6. Вимоги до якості при здійсненні операції по пресуванню книжних зошитів.
7. Вимоги до якості виготовлення складних зошитів.
8. Вимоги до якості комплектування блоків зошитів: види комплектувки, порядок розташування зошитів.
9. Вимоги до якості скріплення видань на скобу.
10. Вимоги до якості клейового безшвейного скріплення (КБС) видань в обкладинці зі зрізанням корінцевих фальців.
11. Вимоги до якості шиття зошитів у блоки нитками.
12. Вимоги до якості цільнокритих палітурних кришок типу 7.
13. Вимоги до якості друку і тиснення на палітурних кришках.
14. Вимоги до якості вставлених книг (при вставці блоків до палітурних кришок).

Література: [1, 3, 5, 9, 11, 12, 16-19, 34, 35, 34, 39, 42, 49-53]

Тема 2.5 Традиції сучасного мистецтва книги. Видавнича діяльність Національної академії наук.

1. Напрями діяльності ВД "Академперіодіка" НАН України. Характеристика проекту «Наукова книга».
2. Актуальні параметри академічного книговидання.
3. Види видань, що випускаються (науково-популярні журнали видавництва НАН України, електронні видання).
4. Видавничо-поліграфічна форма української книги. Декоративність і функціональні компоненти сучасної української книги.
5. Типи декору в залежності від зв'язку з текстом. Роль орнаменту в українській книзі
6. Геометричні мотиви, рослинні мотиви, тваринні мотиви, людські мотиви, предметні мотиви в орнаменті.
7. Фактори, на які варто звертати особливу увагу при докладній характеристиці декору книги того або іншого стилістичного етапу українського книговидання.
8. Орнамент, як один з колоритів української книги.
9. Оформлення літературних видань кінця XVI — середини XVII ст., їх основна тематика.
10. Видання другої половини XVII- XVIII ст. Їх тематика, мова друку.
11. Характеристика невід'ємних атрибутів титульної сторінки. Оформлення літургійних видань.

Література: [1, 2, 13, 14, 27-33]

5. ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Варіант 1

Тематичні питання

1. Опишіть данні стосовно найцікавіших фактів про книжкові формати.
2. Технічний контроль в системі управління якістю книжкової продукції.

Практичне завдання

Опишіть види віршованих текстів, що надані нижче.

Чим відрізняється правила написання віршованих текстів від драматичних?
Надайте приклад правильного друкування драматичного тексту.

У лукоморья дуб зеленый; Златая цепь на дубе том: И днем и ночью кот ученый Все ходит по цепи кругом.	С Красной Армией пойду Я походом Смертный бой я поведу С барским сбродом.	Я волком бы выгрыз бюрократизм. К мандатам почтения нету. К любым чертям с матерями катись любая бумажка. Но эту...
--	--	--

Варіант 2

Тематичні питання

1. Опишіть вимоги до пакування книжкових товарів.
2. ISBN у книзі. Роль ISBN в ідентифікаційному номері структури GTIN-13 .

Практичне завдання

Покажіть схематично, які види виділення простого тексту застосовуються при друкуванні книги.

Варіант 3

Тематичні питання

1. Літературно-художні видання. Вимоги та порядок їх якісного оформлення.
2. Опишіть клеєве безшвейне скріплення (КБС) видань в обкладинці, зі зрізанням корінцевих фальців.

Практичне завдання

До бюро товарознавчих експертиз, що знаходиться у м. Харків поступила

заява стосовно необхідності визначення показників якості друкувального папіру №4 марки А машинної гладкості без введення без оптичного відбілювача. Папір поступив від постачальника на часну друкарню «Полісвіт». Папір було досліджено за показником вологості, який визначено на рівні 7,6% та проведено розрахунок середньої розривної довжини за двома напрямками. Довжина випробного зразка між затискачами (li), взятого для досліджень складає 260мм, ширина (W)– 14мм. При проведенні досліджень якості паперу було встановлено, що маса 1м² (g) становить 62 г/м², щільність – 0,78 г/см³; зусилля, що необхідно прикласти для руйнування складає (F) 19,5 Н;

Користуючись ДСТУ опишіть як відбувається підготовка зразків для досліджень. Розрахуйте середню розривну довжину (L_B) паперу та опишіть відповідність вказаного паперу вимогам ГОСТ 9095. Укажіть, нормовану величину показника «білісність» для даного виду паперу.

Варіант 4

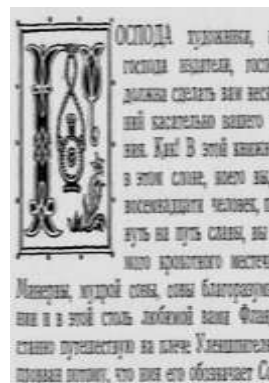
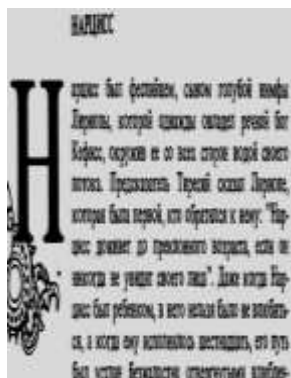
Тематичні питання

1. Сучасні матеріали для виробництва книжкових товарів.
2. Порядок оцінки зовнішнього огляду палітурки (обкладинки) і книжкового блоку при проведенні експертизи.

Практичне завдання

Опишіть види буквиці, що представлені на наведеному нижче рисунку.

Відповідь поясніть.

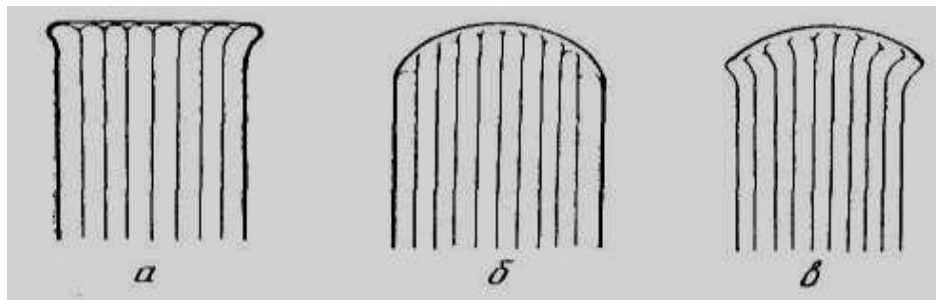
Варіант 5

Тематичні питання

1. Опишіть актуальні параметри академічного книговидання.
2. Наукові видання. Навчальні видання. Їх специфіка

Практичне завдання

Опишіть та надайте назву кожній із схем коренців, що наведені на рисунку. Вкажіть нормативний документ за яким вони оцінюються.

Варіант 6

Тематичні питання

1. Опишіть процес шиття зошитів у блоки нитками.
2. Характеристика книжкового елемента декору – «ОРНАМЕНТ».

Практичне завдання

Знайдіть нормативний документ, у якому нормуються граничні відхилення розмірів у книгах після вставки блоків у палітурні кришки та засновуючись на вказаних в ньому даних, заповніть данну таблицю.

Вид формату	Відхилення ширини кантів		Різниця в ширині кантів в одній книзі		Відставання корінця кришки від корінця блоку в закритій книзі	Довжина дуги корінця блоку	Зрушення каптала уздовж дуги корінця	Відставання корінця кришки від корінця блоку
	передніх	верхніх / нижніх	передніх	верхніх / нижніх				
A4								
A5								
A6								

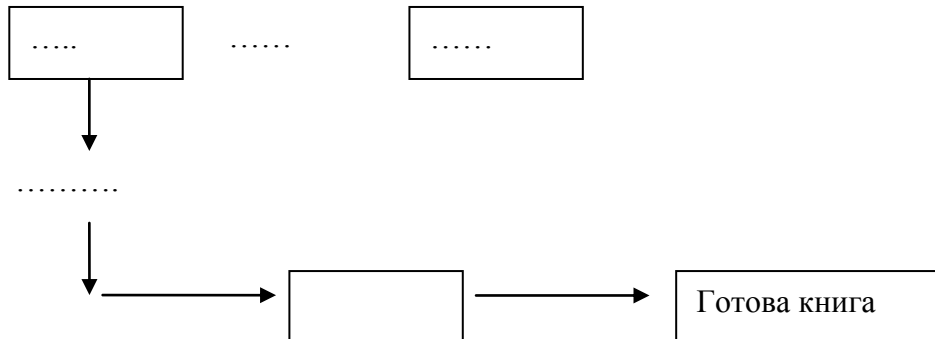
Варіант 7

Тематичні питання

1. Абзац та його основні параметри.
2. Естетичні властивості книг..

Практичне завдання

Схематично представте процес виготовлення книжкових видань в палітурній кришці.

Варіант 8

Тематичні питання

1. Способи друкування (види друку).
2. Опишіть сучасний стан видавничої діяльності Національної академії наук України.

Практичне завдання

До магазину «Моя книга» завезено партію періодичних журналів «Мій дім», що складаються з 80 сторінок. У товарознавця, при прийманні товару, виникли сумніви щодо якості товару. Для досліджень було відібрано вибірку, яка складалася з 15 книжок та перевірено їх якість за ОСТ 29.33-98. Отримано наступні результати:

- верхні краї зошитів у зшитому книжковому блоці мають неспівпадання на 1мм;
- порушення цілісності клейової плівки на корінці та розколи відсутні;
- є різнокольорові ілюстрації виконані, у яких граничне відхилення поєднання фарб складає 0,15 мм;
- корінець обкладинки журналу має товщину 6 мм; товщина ліній складає від 0,3 до 0,4 мм; кегль шрифту – 14;
- відхилення при фальцюванні складають 2,2мм;
- розмір сторінки верстки дорівнюється формату А4; максимальний обрізний формат – 205 x 295, ширина поля 820 мм;
- косина краю складає 1,0мм; папір у книзі однаковий за товщиною та гладкістю (вірно);
- товщина кожного книжкового зошита складає 25мм;
- обкладинка виконана з мелованого паперу вагою 120 г/м²;

- на сторінках 10, 18, 20, 21 спостерігаються забиті фарбою ділянки тексту;

-точність у дотриманні формату в виданні складає 1,0мм.

Опишіть відповідність показників якості, і зробіть висновок: чи підлягає прийманню досліджене книжкове видання? Обґрунтуйте відповідь з указанням норм ОСТ .

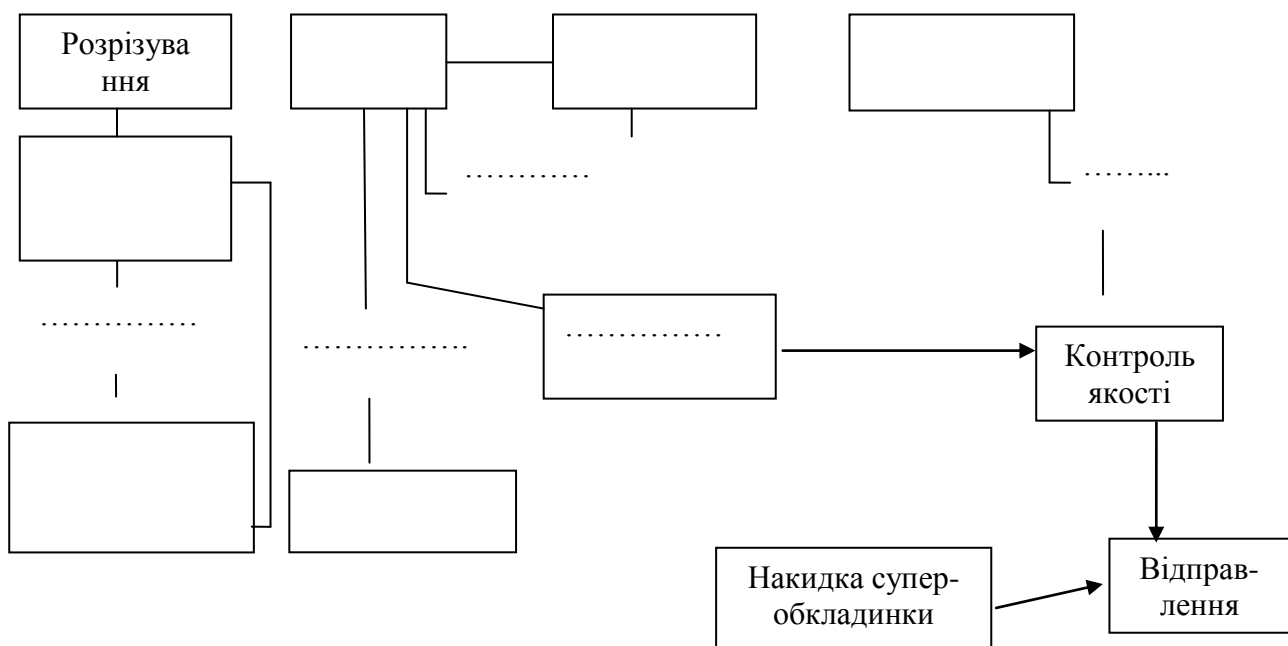
Варіант 9

Тематичні питання

1. Дефекти друку. Причини їх виникнення.
2. Довідково-пошукові елементи книжкового апарату.

Практичне завдання

Схематично представте процес виготовлення видань в палітурній кришці при потетрадному шиттю блоків нитками.

Варіант 10

Тематичні питання

1. Опишіть вимоги до якості комплектування книги.
2. Цифровий друк. Його переваги.

Практичне завдання

Користуючись ГОСТ 7.57, складіть анотацію на випущений у 2011 році авторами Дубініною А. А. та Сорокіною С.В. підручник «Митна справа», який

складається з 1-ї частини. Слід врахувати, що трьома роками раніше авторами було випущено навчальний посібник «Митна справа».

Варіант 11

Тематичні питання

1. Контрастність шрифту (приклади оформлення).
2. Структура та принципи побудови УДК.

Практичне завдання

Зарисуйте схеми друкування (високий друк; б – плоский друк; в – глибокий друк). Схематично оришіть принцип технології офсетного друку.

Варіант 12

Тематичні питання

1. Елементи пояснювального характеру. Бібліографічні відомості
2. Товарознавча характеристика книги. Соціальні властивості книг.

Практичне завдання

На держівне видавництво ЗАТ фабрика «Фрунзе» поступив заказ на виготовлення підручників. Користуючись ГОСТ 22240 напишіть тип та умовне позначення обкладинок і палітурних кришок, якщо видання складається з палітурної кришки з накладними сторонками та окантованим корінцем з використанням зовнішнього палітурного матеріалу на паперовій основі (...) з покриттям коренця палітурним матеріалом на тканевій основі (...), з використанням для виготовлення сторінок картону палітурного завтовшки не менше 1 мм (...), без використання отставу (...), з прямим корінцем (...), без канту (...).

Палітурна кришка з накладними сторонками та окантованим корінцем 9.4.12.14.-.19.21 ГОСТ 22240

Варіант 13

Тематичні питання

1. Функціональні властивості книг.
2. Опишіть основні елементи вихідних відомостей книги.

Практичне завдання

У вільних колонках таблиці опишіть види та форми технічного контролю якості книжкової продукції, що відповідають вказаним класифікаційним

ознакам контролю.

Класифікаційні ознаки	Види та форми технічного контролю
Етап виробничого контролю	
Повнота обхвату виробів контролем	
Ступінь зв'язку з об'єктом контролю за часом	
Призначення контролю	
Разміщення контрольних пунктів	
Характер контролю	
Метод визначення показників якості	
Організаційні форми виявлення і попередження	
Виконувач	

Варіант 14

Тематичні питання

1. Ергономічні властивості книжки
2. Простий текст та види виділень при його застосуванні.

Практичне завдання

До поліграфічного підрозділу ХДУХТ поступила партія друкувального паперу. При проведенні оцінки якості було встановлено, що маса паперу площею 1 м^2 становить 61 г, масова частка золи 17,5%, щільність $0,82\text{ г/см}^3$, гладкість 70с, вологість 5,8%, білізна 78,1%.

Також встановлено наявність у рулоні паперу склеювання у трьох місцях по краю.

Згідно отриманим даним, укажіть основні параметри, номер та марку паперу відповідно до кожного з показників та зробіть загальний висновок стосовно марки партії паперу, що поступив до підприємства.

Варіант 15

Тематичні питання

1. Опишіть видання для дозвілля та подарункові видання.
2. Класифікація технічного контролю якості продукції.

Практичне завдання

Існують певні орієнтири в розмірах і форматах паперу. У таблиці, залежно від форматів паперу, вкажіть максимальні і мінімальні розміри найбільш поширених книжкових форматів після їх обрізання. Для виконання завдання слід ознайомитись з ГОСТ 5773-90.

Вкажіть, для яких видань використовують формати паперу, що помічені «*».

Формати книжкових видань

Група форматів за величиною	Формат паперу / частка листа	Розміри після обрізання, мм		Відношення висоти до ширини
		Максимальні (переважні)	Мінімальні (допустимі)	
Надвеликі	84×108/8*			
	70×108/8*			
Великі	84×108/16			
	70×108/16			
Середні	60×90/16			
Малі	75×90/32			
	70×108/32			
Надмалі	60×90/32			

Варіант 16

Тематичні питання

1. Види контролю на поліграфічних підприємствах
2. Система одиниць вимірювання, застосовувана в типографіки. Кегль його види.

Практичне завдання

Проведіть дослідження якості поліграфічного виконання книжкового видання, що є вдома чи в університеті (художньої літератури, навчального підручника чи іншого виду видання) за наступним алгоритмом:

1. Формат книги;
2. Шрифт книги (кегель);

3. Гарнітура;
4. Тип палітурки;
5. Тип друку;
6. Форма форзаців та форма корешку;
7. Характеристика наявності необхідних вихідних елементів
8. Наявність дефектів.

Результати обґрунтуйте на надайте Ваше заключення стосовно якості видання. При рішенні використовуйте систему показників якості книжкових та журнальних видань за ГОСТ 4.482.

Рішення оформите за допомогою таблиці якості і поліграфічного виконання, за принципом, як ви це робили у курсових роботах з товарознавства.

Варіант 16

Тематичні питання

1. Порядок проведення експертизи видавничо-поліграфічного оформлення та поліграфічного виконання книжкової продукції
2. Загальна характеристика структури ББК .

Практичне завдання

Користуючись ГОСТ 22240, у виданих викладачем книжках визначить тип обкладинки та палітурної кришки. Назвіть та опишіть складові частини, якщо палітурна кришка составна. Відповідь аргументувати.

Варіант 17

Тематичні питання

1. Елементи пояснювального характеру, що застосовують у друці поліграфічних видань.
2. Шиття зошитів у блоки нитками, порядок попередження браку.

Практичне завдання

Вивчить, які існують види титульних та орних аркушів, авантитулів, фронтисписів. Сфотографуйте у особистій бібліотеці чи у бібліотеці університету різні їх види, фотографії та опис додайте до контрольної роботи

Варіант 18

Тематичні питання

1. Клеєве безшвейне скріплення (КБС) видань в обкладинці, зі зрізанням корінцевих фальців.
2. Зв'язуючі речовини, що застосовують при виготовленні книги

Практичне завдання

Використовуючи видані викладачем зразки книг (3 зразки), визначити наявність в них основних видів дефектів. Результати роботи опишіть та обґрунтуйте.

№ п/п	Найменування дефекту	Наявність на книзі	Причини виникнення	Чи допущено за НД
1.				
2.				

Варіант 19

Тематичні питання

1. Види та показники якості палітурних картонів
2. Характеристика технологій друку

Практичне завдання

ISBN 1-02-013850-8

Проведіть поділення номеру ISBN на частини з виділенням кожної з них та перевірте вірність розрахунку контрольної цифри.

Варіант 20

Тематичні питання

1. Види друкарських фарб, вимоги до якості.
2. Порядок оформлення вихідних даних книги

Практичне завдання

Розробіть поетапний алгоритм проведення експертизи видавничо-поліграфічного оформлення та поліграфічного виконання книжкової продукції, яку проводять відповідно до вимог ГОСТ 4.482-87.

У бібліотеці проведіть аналіз якості книг та зробіть фотографічні знімки прикладів книжок, де маються відхилення від показників якості чи є у наявності брак (фотографії слід супроводжувати описом дефектів).

Наприклад:

Наявність браку – пропущені листи, що не дозволяється згідно вимог ГОСТ 7.4-86 Оформление книжных изданий. Технические условия та ГОСТ 4.482-87 Система показателей качества продукции. Издания книжные и журнальные.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. ГОСТ 7.4-86 Оформление книжных изданий. Технические условия.
2. ГОСТ 22240-76 Обложки и крышки переплетные. Классификация.
3. ОСТ 29.124-94 Издания книжные. Общие технические условия.
4. ОСТ 29.33-98 Журналы. Общие технические условия.
5. ГОСТ 7.57-89 Издания. Издательские и книготорговые. Библиографические указатели.
6. ГОСТ 4.482-87 Система показателей качества продукции. Издания книжные и журнальные. Издательско-полиграфическое оформление и полиграфическое исполнение. Номенклатура показателей.
7. ГОСТ 5773-90 Издания книжные и журнальные. Форматы.
8. ГОСТ Р ИСО 9000-2001 - концептуальный стандарт, содержащий также терминологический словарь.
9. ГОСТ Р ИСО 9001-2001 – Требования к системам качества.
10. ГОСТ Р ИСО 9004-2001 – стандарт, который выступает в роли руководящего документа к стандарту ГОСТ Р ИСО 9001-2001 (рекомендации по улучшению деятельности).
11. ГОСТ 9095-89 Бумага для печати типографская. Технические условия.
12. ГОСТ 13525.4-68 Бумага. Методы определения сортности.
13. ДСТУ 2334-94 (ГОСТ ИСО 1924/1-96) Визначення міцності паперу під час розтягування.
14. ДСТУ 2570-94 (ГОСТ 30113-94) Папір та картон. Методи визначення білості.
15. ГОСТ 11209-85 Ткани хлопчатобумажные и смешанные для технических целей. Технические условия.
16. ДСТУ 3115-90 Шкіра для технічних виробів. Загальні технічні умови
17. ДСТУ 1681-96 Вироби текстильно-галантерейні штучні, виготовлені з тканин і полотен. Загальні технічні умови.
18. ISO 12647: 2004 Полиграфические технологии. Управление процессами цветоделения, изготовления проб и тиражных оттисков.
19. ОСТ 29.66-90 Полиграфия. Параметры качества печати
20. ISO 12647-2:2004/AMD : 2007 «Полиграфические технологии. Управление технологическим процессом по изготовлению растровых цветоделенных изображений, пробных и тиражных оттисков. Часть 2. «Офсетная печать».
21. ISO 12647-7:2007 «Полиграфические технологии. Управление технологическим процессом по изготовлению растровых цветоделенных изображений, пробных и тиражных оттисков. Часть 7. Получение пробных оттисков непосредственно по цифровым данным»
22. Баренбаум И. Е. История книги: учебник для вузов / И. Е. Баренбаум : 2-е изд., испр. и доп. – М. : Книга, 2004. – 248с.
23. Баренбаум И. Е. Полиграфическое и художественное оформление книги : учеб.-метод. пособие / И. Е. Баренбаум. – Львов : Феникс, 1968. – 51 с.
24. Бутич І. До історії папірень / І. Бутич // Друкарство. – 1998. – № 9-12. – С. 14-15.

25. Призмент Э. Л. Вспомогательные указатели к книжным изданиям / Э. Л. Призмент. – М. : Книга, 1988. – 208 с.
26. Гаванко С. Конструкція книги / С. Гаванко – Львів : Фенікс, 1999. – 134 с.
27. Раскин А.Н. Технология печатных процессов / А. Н. Раскин, И. В. Ромейков, Н. Д. Бирюкова – М. : Книга, 1989. – 206 с.
28. Герчук Ю. Я. Художественная структура книги / Ю. А. Герчук. – М.: Книга, 1984-207с.
29. Гусман Г. О книге / Г. Гусман – М. : Книга, 1982. – 112с.
30. Добкин С. Ф. Оформление книги / С. Ф. Добкин. – 2-е изд. перераб. и доп. – М. : Книга, 1985. – 208 с.
31. Донской Г. М. Функции художественно-графического оформления учебников / Г. М. Донской – М. : Просвещение, 1986. – 127 с.
32. Історія книги та друкарства // Друкарство. - 1998. - № 9-11. - С. 6-13
33. Кожевников Г. В. Типология литературно-художественной книги: Конспект лекций / Г. В. Кожевников. – М., 1985. – 40 с.
34. Козлова М. М. Редакторская подготовка литературно-художественных изданий / М. М. Козлова : Учебное пособие для студентов специальности «Издательское дело и редактирование». – Ульяновск, 2000. – 52 с.
35. Ляшко А. А. Товароведение и экспертиза культтоваров: товары для эстетического и интеллектуального развития: учебное пособие / А. А. Ляшко, А. П. Ходыкин. – М : Дашков и К, 2007. – 298с.
36. Мильчин А. Э. Издательский словарь-справочник / А. Э. Мильчин – М.: Прогресс, 2003. – 558 с.
37. Полянский Н. Н. Основы полиграфического производства / Н. Н. Полянский – М. : Книга, 2001. – 530 с.
38. Посібник Міжнародного агентства ISBN: [Електроний ресурс]. – Режим доступу <<http://www.isbn.org/standards/home/isbn/international/ISBN>>
39. Почапська Л. Історія розвитку українського друкарства / Л. Почапська // Вісник Книжкової палати. - 2000. - № 11. - С. 24-29.
40. Сава В. Основи техніки створення книги: Навч. Посібник / Василь Сава,. – Львів : Каменяр, 2000. – 134 с.
41. Современное литературно-художественное книгоиздание: [Електроний документ]. – Режим доступу <<http://www.hi-edu.ru/e-books/KaracheusevaLXDK>>
42. Воробьев Д. В. Технология брошюровочно-переплетных процессов / Д. В. Воробьев – М. : Книга, 1989. – 307 с.
43. Трембіцький А. Історія друкарства на Поділлі за працями Є. Сіцінського / А. Трембіцький // Київська старовина. - 2003. - № 6. - С. 28-42.

Навчальне видання

Укладачі:

АКМЕН Вікторія Олександрівна

«ТОВАРОЗНАВСТВО КНИГИ»

Методичні вказівки та індивідуальні завдання для виконання контрольних робіт

для студентів заочної форми навчання
факультету товарознавства і торговельного підприємництва
спеціальності «Товарознавство та експертиза в митній справі»

Підп. до друку _____ 2013 р. Формат 60×90/16. Папір офс. Друк. офс.
Умов. друк. арк. _____. Тираж _____ прим. Зам. № _____

Видавець і виготовлювач

Харківський державний університет харчування та торгівлі,
вул. Клочківська, 333, Харків, 61051.

Свідотство суб'єкта видавничої справи ДК №4417 від 10.10.2012 р.

